

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

512. Qualiter ampliandum idipsum, quòd non nisi Clericis constituatur pensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

nionem Suarez. Quorum sententiam sic intelligendam credo, quod qui inhabilis ad omnia beneficia, sit quoque inhabilis ad omnes pensiones; & qui inhabilitatus ad certi generis beneficia, sit etiam inhabilis ad pensiones tali generi beneficiorum impositas. Jam verò in specie sit

Quæstio 511. An, & qualiter Laicus obtinere possit pensiones Ecclesiasticas?

1. **R**espondeo primò: Pensionis temporalis, id est concessa ob præstitum ministerium aliquod temporale capax est Laicus, & hæc ei concedi potest, & sæpe conceditur Garc. p. 1. c. 5. nu. 2. Castrop. de benef. d. 1. p. 1. §. 3. nu. 1. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 2. cum communi pierique nihil hoc fundamento, quod ea pensio, quæ titulo seculari, & uti laico assignatur in stipendium, vel aliàs pro remuneratione laborum, sit quid merè profanum seu temporale, ut Garc. loc. cit. n. 25. si tamen auctoritas Papæ accesserit, non enim ab alio, quàm illo concedi potest, utpote cujus solius est, fructus beneficii à beneficio separare, & profanos efficere. Tond. & Castrop. l. cit.

2. Respondeo secundo: pensionem Ecclesiasticam, quæ loco beneficii (abique eo tamen, quod ea verè beneficium, seu in beneficium erecta sit) assignatur, ut commodius quis sustentari valeat, vel etiam ex causa resignationis, ne ex ea nimium detrimentum patiatur, etiam si spirituale aliquid dicitur, posse quoque à Papa ex plenitudine potestatis constitui laico, certum est. Garc. loc. cit. nu. 16. citans Nav. de orat. Miscell. 45. & in man. c. 25. n. 18. Rodriq. in sum. to. 2. c. 21. n. 12. Veg. Ledem. & c. Quintimo Azor. p. 2. l. 8. c. 7. q. 3. loquens expressè de hac pensione quam plures quidam spirituales volunt, vel saltem jus rei spirituali annexum, abique eo, quod absolutè istius potestatis, seu plenitudinis potestatis mentionem faciat, tradit Pontifices posse eam concedere laico. h. rationabilis causa subest, v. g. si laicus bene de Ecclesia meritis, & tali vita subidio egeat, item ad redimendam vexam iniquam, vel ad detenus malum averteendum, ad pacem componendam; quamvis addat factum Papam, si fructus donet laico ad totam ejus vitam, ut eos colligat, non suo, sed Ecclesie seu beneficii nomine. Sic quoque à pluribus Pontificibus certis militum collegiis ipsisque militibus in particulari, etsi in conjugio vivant, pensiones usque ad 150. vel 200. ducatos auri de Camera constitutas testatur idem Azor. Notat etiam Corrad. pr. benef. l. 1. c. 5. num. 198. quod, dum contingit Papam pensionem puro laico reservare, illud de more Datarie servetur, ut oratorem nunquam vocet laicum, sed sub nomine scholaris supplicationes desuper admittat, quæ quidem qualitas nedum in illis, qui scholas frequentant, verificetur, verum etiam in quibusvis aliis, quantumcunque provectis ætatis; nec tamen sic expressè aliud operetur, nisi ut ipse scholaris à clericis distinguatur. Ac proinde, si orator non est clericus, non debet se clericum, sed scholarem appellare.

3. Respondeo tertio: sed & harum pensionum de jure capaces esse laicos & infantes, tradit Card. de Luc. de pens. d. 10. n. 5. 10. Quod, ut inquit, pensio sit quia merè temporale super fructibus abique aliqua participatione juris spiritualis, vel administrationis Ecclesie. Idem tradit Lott. l. 1. q. 36. n. 102. nempe, quod, cum pensio sit quid merè tem-

porale, inspectis juris communis regulis, ejus capax est quævis persona quantumcunque profana. Item has pensiones de jure communi antiquo potuisse conferri laicis, teneri à Gig. de pens. q. 21. & Lott. l. 1. q. 36. n. 16. ait Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 1. n. 12. Docet etiam cit. n. 16. Lott. ex natura subjectæ materiæ, hoc est, pensionis, laicum esse pensionis capax, idque conformiter us, quæ dicta fuerunt ex eodem supra; nimirum etiam has pensiones in substantia nihil esse spirituales.

4. Respondeo quarto: de cetero hodie ex stylo & observantia sedis Apostolica non consueverunt hæ pensiones reservari aliis, quàm clericis: saltem primæ touluræ, ut eadem quod ad hoc capacitas exigatur, quæ exigatur pro obtinendo beneficio simplici. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 63. Corrad. pr. benef. l. 1. c. 5. n. 163. dicens nec Datariam in praxi admittere consuevisse reservationes pensionum, nisi pro clericis beneficiorum capaxibus, ac propterea supra dictum stylium servari pro lege: ac subdens n. 168. & 169. idem esse in reservatione fructuum loco pensionis. Lott. loc. cit. n. 16. & nu. 102. ubi: quod pensio sit quid merè temporale, cujus inspecto jure communi capax sit quilibet persona profana, ex honestate tamen quadam & congruentia non consuevit assignari nisi clericis. Ventrigl. cit. nu. 12. citans Nav. cons. 11. num. 2. de temp. ordin. Sauch. de matrim. l. 7. d. 44. n. 9. Et utque adeo, ad conservandum hunc usum illibatum, Papam, dum intendit subvenire alicui laico valde egeno & miserabili, consuevisse reservare pensionem in caput clerici alicujus, cum facultate transferendi, tradit Lott. loc. cit. nu. 102. Quin insuper etiam ex constitutione Pii V. sub data 5. idus Octob. 1568. in Bullar. 73. in qua (dum videretur dictus ille stylus & usus nonnihil turbari, ut ait Lott. loc. cit. n. 17.) statuit, ut deinceps prætextu quorumcunque privilegiorum (quæ profusè abrogavit) laici, etiam extra conjugium in calibatu viuentes, nullas pensiones novas obtinere valerent, invalida est omnino & nulla reservatio pensionis facta laico. Castrop. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 17. de cujus constitutionis extensione & limitatione in sequentibus.

Quæstio 512. Qualiter ampliandum id ipsum, quod non nisi clericis constituitur pensio?

1. **R**espondeo ampliandum primò: Ut necesse sit clericatum adesse tempore reservationis pensionis, & nullatenus sufficeret, pensionarium statim post reservationem fieri clericum; cum ut dictum aliàs, qualitas certo tempore requisita in aliqua persona, si postea superveniat, nihil operetur. Lott. cit. q. 36. n. 20. Corrad. pr. benef. l. 1. c. 5. n. 165. Ventrigl. cit. n. 12. citans Gig. de pens. q. 22. nn. 8. & 16. Lamb. de jure p. 1. l. 2. q. 7. d. 7. contra Filuc. in append. posth. tr. 42. c. 3. q. 6. inquit: certum est, vitam & statum laicam esse omnino repugnantem pensioni clericali, & tamen eo non obstante, valide ea confertur, si, qui eam obtrinet, clericatum vult suscipere, & postea suscipit; adeoque potius etiam ratione valide potest ab eo pensio impetrari, qui impedimentum vite clericalis habet, si illud paulo post est amitturus. Item contra eundem Filuc. docentem, loc. cit. q. 5. eum, qui certus est, facile se obtineaturum dispensationem impedimenti vite clericalis; quique, quam primum pensionem obtinuerit, curaturus

rus est, ut dictam dispensationem obtineat, tacito scilicet dicto impedimento, valide pensionem impetrare, citantem pro hoc Sylv. v. *excommunicat.* 4. n. 4. eò quòd sub tunc talis impedimenti vita clericalis non censetur rationabiliter gratiam facere subreptitiam; cum proximè accingendus habeatur pro accincto; & quòd parum distat, nihil distare videretur, Nisi forte, uti quandoque fieri solet, reservaretur à Papa pensio laico cum clausula: *quamprimum clericali charactere fuerit insignitus.* Ventrigl. *loc. cit.* n. 13. Paris. l. 6. q. 2. n. 142. quamvis & in hoc casu contrarium tanquam in praxi non semel discussum, & quotidie receptum tenendum esse dicat Corrad. *loc. cit.* n. 182. eò quòd huiusmodi clausula sit conditionalis, eaque referatur ad diem suscepti characteris clericalis, ac propterea ante existentiam & adventum illius diei pensio prædicta non possit dici reservata; cum gratia conditionalis nihil ponat in esse ante conditionis existentiam; unde in ea tempus conditionis inspicendum, non autem tempus Datae. Neque oblitare adjectam dictionem *ex nunc*, utpote, quæ in actu conditionali non denotet inchoationem temporis; cum dicta clausula non operetur à tempore Datae, sed attendatur tempus impletæ conditionis, non autem prolati sermonis; eò quòd licet ad sit illa dictio *ex nunc*, quæ videtur tempus præsens designare, ad sit tamen etiam illa dictio *ex tunc*, quæ extremitatem temporis & conditionem significet, de quibus vide ulterius eundem Corrad. Unde jam idem rectè concludit n. 192. pensionem reservatam laico cum dicta clausula: *ex nunc pro ut ex tunc* non posse exigì à pensionario, nisi postquam effectus fuerit clericus, & ex tunc tantum pensionem sumere vigorem, & non antea, quòd ad illius exactionem; & sic non posse exigì ipsius pensionis decursos terminos à die datae literarum huiusmodi reservationis, usque ad diem, quo effectus est clericus, sed illos percipere titulare beneficii. Notat etiam circa hoc punctum requisiti clericatus tempore reservationis Corrad. *loc. cit.* nu. 172. juxta *decis. Rotæ in Abulens. pensionis*, id procedere in pensionibus ordinariis, quæ à principio reservantur in favorem certæ personæ: factis verò in iis, quæ reservantur quasi in abstracto pro persona nominanda (uti contingit in reservatione super fructibus Episcopatum Hispaniæ juripatronatus regio (subjectorum) ita ut necesse non sit ad esse clericatum tempore reservationis, sed sufficiat ad esse tempore nominationis, quo gratia effectuat & perficitur (quem admodum sufficit, clericatum ad esse tempore præsentationis, & necesse non est, ad esse illum tempore nominationis, quæ quandoque præcedit præsentationem factam Superiori) non obstante, quòd literæ reservationis expediantur sub data reservationis, & in iis appelleretur clericus juxta stylum. Quamvis contrarium sentiat Garc. apud eundem Corrad. *loc. cit.* dicens se nunquam potuisse sequi supra dictam Rotæ sententiam. Quin & id ipsum sibi displicere dicat Castrop. *loc. cit.* n. 3. eò quòd tempore Datae reservationis persona nominanda debeat habere omnes qualitates requisitas ad pensionem; quia esto, quòd jus non habeat ad pensionem, quousque nominatio accedat, jus tamen non proveniat ex nominatione, sed ex reservatione, cum potestate nominandi; nominatio autem sit quædam conditio, quæ retrahitur ad tempus reservationis.

2. Ampliatur secundò, ut procedat, etiam si lai-

ci extra conjugium in calibatu vivant. Ventrigl. *loc. cit.* n. 14. Lott. *loc. cit.* n. 18. juxta expressa verba dictæ constitutionis Piane.

3. Ampliatur tertio, ut procedat, etiam si laicus quisquam per plures annos incessisset in habitu & tonsura clericali, ita ut communiter reputaretur clericus. Ventrigl. *loc. cit.* n. 16. Lott. *loc. cit.* n. 20. citans Rotam *decis.* 20. p. 3. l. 3. *divers. & decis.* 158. n. 2. p. 1. *recent.* contra Corrad. *loc. cit.* nu. 214. ubi expressè: Licet constituto de incapacitate pensionarii ob defectum clericatus annulletur pensionis reservatio, tamen si illa, aut illius translatio fiat in eum, qui communi reputatione in acceptatione huiusmodi pensionis reputabatur clericus, valebit quidem talis reservatio sive translatio, donec detegatur, eum non esse clericum, ex eo quòd clerico putativo, de cuius clericatu non constabat, nisi per communem reputationem, potest reservari pensio, quia sufficit communis reputatio &c.

Quæstio 513. An, & qualiter subveniri possit ei, qui existens laicus obtinuit pensionem?

Respondeo, eam esse Papæ non raro pietatem, ut oratori se falso clericum in precibus asserenti, cum sit laicus, ne in hoc quoque casu reservationis pensionis gratia careat effectu, prædictam gratiam revalidet; adeoque pro ea revalidanda preces eidem offerri consueverunt. Corrad. *pr. benef.* l. 1. c. 5. n. 200. harum precum formulam adjiciens. Porro in huiusmodi casu reservationis pensionis, vel etiam fructuum revalidatio petenda in specie ab ipso reservatario, facta mentione supradictæ nullitatis reservationis pensionis ob defectum clericatus tempore dictæ reservationis, nec aliàs prodesse poterit. Corrad. *loc. cit.* num. 201. id fuscè exemplificans. De cetero servari quoque in praxi, ut quandoque ob huiusmodi clericatus defectum tempore dictæ reservationis oratori succurratur per viam novæ reservationis, testatur Corrad. *loc. cit.* n. 211.

Quæstio 514. An clericus non incedens in habitu clericali & tonsura, sit incapax pensionis?

Respondeo negativè: Nam etsi eum inhabilem ad hoc tradidisset Sixtus V. in priore sua constitutione; postea tamen *constitut. sua* 31. hunc rigorem mitigavit, ut solum pensionarius obligatus sit in habitu & tonsura incedere, dum pensio excedit summam 60. ducatorum de Camera, & postquam pensionem exigere aut percipere cæperit, vel per ipsum steterit, quò minus percipiat. Castrop. *de benef.* d. 1. p. 11. §. 3. n. 3. Garc. p. 1. c. 5. n. 13.

Quæstio 515. An clericus conjugatus, vel etiam bigamus, aut aliàs habens clericatum inæquibilem capax sit pensionis?

1. **R**espondeo ad primum negativè: sic enim expressè disponitur in dicta *Constitut. Pii V.* ut clerici conjugati nullas pensiones aut fructus habere, neque ipsi etiam, qui conjugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias traherint, antiquas deinceps percipere nequeant; clerici verò & alii matrimonium cum unica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec novas assequi possunt. Et sic per dictam *constit.*